

YOL BOYUNCA RENKLER

Kapak Resmi: Vaghar Aghaei

6- basım

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

YOL BOYUNCA RENKLER

Kapak Resmi: Vaqar Aqaei

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Yayına Hazırlayan: Ebru Akkaş Kuseyri
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir Tufan
Tasarım Uygulama: Güldal Yurtoğlu

1. Basım: 2014

6. Basım: 1000 adet, Aralık 2019

ISBN 978-975-07-2230-1

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2014

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: İnkılap Kitapevi Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 44066

Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8

Yenibosna – Bahçelievler / İstanbul

Bu kitabın sahibi:

YOL BOYUNCA RENKLER

İçindekiler

- Yol Boyunca Renkler, 7
- Ahmet Günbaş** / Farkı Ne, 11
- Ayla Çınarođlu** / Dört Duvar, 12
- Ayla Kutlu** / Yeryüzünün Çocukları, 19
- Ayşe Ay** / Güneşe Selam, 35
- Ayşe Yamaç** / Biricik, 41
- Ayşen Özenç** / Yeşil Bere, 47
- Aytül Akal** / Armađan İstiyorum, 52
- Bilgin Adalı** / Gökkuşaağı Öyküsü, 58
- Ercüment S. Özçakır** / Sokağın Karşı Tarafı, 66
- Erdem Seçmen** / Büyük Mavi Bilye, 69
- Erol Büyükmeriç** / Marketteki Göz, 74
- Güldem Şahan** / Evrensel İnsan Dili, 79
- Hamdullah Köseođlu** / Karaođlan, 88
- Handan Derya** / Yeni, Kocaman ve Temiz Bir Sayfa, 97
- Hidayet Karakuş** / Topaz'la Kara Pençe, 101
- Hüseyin Yurttaş** / Yerli ile Göçmen, 114
- Keriman Güldiken** / Erik Hırsızları, 117
- Mavisel Yener** / Çakma Nasreddin, 126
- Melek Özlem Sezer** / Kuskuyruk ve Kuyruksuz Fare, 131
- Muzaffer İzgü** / Çırağım Yako, 141

- Osman Alper Akal** / alım Kuşu, 150
Rıfat İlgaz / Ormanız Biz, 158
Sevda Güngör / Delal, 160
Seza Kutlar Aksoy / Renkler ve Dünya Çocukları, 168
Simla Sunay / Todorı Nasıl Biri?, 170
Turan Yüksel / Bu Bir Söylencedir ki Adına
“Mumlu Dans” da Diyebilirsiniz “Çaydaçıra” da, 181
Ümit Kireççi / Mini“cik” Bir Sevgi..., 190
Yunus Bekir Yurdakul / Kader Bilmiyor ki!, 198
Zeliha Akçagüner / Madam Roza, 199

Yol Boyunca Renkler

Çocukluğumda bütün kavgalar farklı takımları tutup da “Benim takımım daha iyi! Hayır benimki iyi!” diye rekabete girenlerden çıkar, ancak bu tartışmalar ağız dalaşından öteye geçmezdi. Gözlük takanlara “dörtgöz”, çalışanlara “inek”, uzun boylulara “sırık” dendiği dönemler de sadece çocuklukta idi. Yetişkinlik, olgunluğu getirirdi beraberinde. Gözlüğü ya da boyu bir yana; kimsenin ne iş yaptığı, hangi milliyetten ya da dinden olduğu, mezhebi, neye inandığı, kaç parası olduğu da bizi ilgilendirmezdi. Herkesi olduğu gibi kabullenmek ve saygı duymak doğamızdaydı.

Ne zaman “ben”, “sen” ve “öteki” oluverdik? Ne zamandan beri karşımızdakinin milliyetini, dinini, inançlarını, nerede yaşadığını, nereden geldiğini, kaç para kazandığını sorgular olduk? Toplum içinde farklılıklarımızla özgürce yaşama ve başkalarının da fark-

lılıklarıyla yaşama hakkına saygı duyma bilincimize ne oldu? Çocuklarımız bu ayrıışmış, birbirine düşman örneklere bakarak toplumsal barışın, farklılıkların varlığı ve uyumu üzerine kurulduğunu nasıl anlayacak? Yaşamın güzelliklerini fark etmenin, çok yönlü bakışa sahip olmaktan geçtiğini nasıl öğrenecek?

Sayılamayacak kadar çok ve birbirinden farklı gökçisminin uçsuz bucaksız Evren'de birbiriyle uyum içinde yer aldığını bilmezden gelebilir miyiz? Üzerinde yaşadığımız gezegenimizin de tıpkı Evren gibi, bin bir çeşit farklılıkla bezenmiş olduğu gerçeğine gözümüzü kapatabilir miyiz? Dünyamızın, yüzey şekillerinin çeşitliliği; iklim, hayvan, bitki, kültür çeşitlilikleri; ırk farklılıkları; engelleri nedeniyle farklı olanları; din, dil, gelenek-görenek, örf, âdet çeşitliliğiyle güzelleştğini kabullenmekten kaçınabilir miyiz?

Çağdaş ve aydın bireyler olarak yetiştirmek istediğimiz çocuklarımıza, yaşamın zenginliğinin aslında bu güzellikleri görmek olduğunu nasıl anlatacağız?

Biz yazarlar, çizerler, tasarımcılar ve editörlerden oluşan sanatçılar grubu, olumsuzla değişen, farklılıkları bir kusur gibi göze sokmaya başlayan algıyı yeniden saygıya ve sevgiye dönüştürmenin yolunu, her zaman olduğu gibi sanatın evrenselliğinde ve çoksesliliğinde bulduk. Edebiyatın türlü hallerini kullanarak, güzelliklerin çeşitlilikten kaynaklandığını hatırlamaya ve çocuklarımıza da hatırlatmaya çalıştık. Bu amaçla,

Çocuk-Yazını grubu olarak hazırladığımız ve şiddete karşı duruşumuzu vurgulayan *Hani Her Şey Oyundu* projesinin ardından, yine gönüllülük esasına dayanan *Yol Boyunca Renkler* projesini oluşturduk. Ekip arkadaşlarım Ayşen Özenç (pedagog, eğitim danışmanı), Çiğdem Gündeş (yazar), Ercüment S. Özçakır (tasarımcı), Dr. Fatih Erdoğan (yazar, editör), Mavisel Yener (yazar, editör), Dr. Nilay Yılmaz (yazar, dramacı) ve Yunus Bekir Yurdakul (editör) ile birlikte, çağrımıza uyarak yollanan metinleri, amaca uygunluğu bağlamında değerlendirerek elli üçle sınırladık. Ancak sosyal duyarlılık projesi olarak hazırladığımız *Yol Boyunca Renkler*, yıllarca bir türlü kendine bir çıkış kapısı bulup renklerini çevreye yayamamışken 2013'ün Haziran ayında *Can Çocuk Yayınları*'na ulaşip yeniden elden geçti ve yeni düzenlemesiyle parlamaya başladı.

“*Yol Boyunca Renkler*” ile çocuklarımıza, farklılıkların zenginliğini örneklemek ve kendimizden farklı olanın da aynen bizim gibi Dünya gezegeninin üzerinde var olmaya hakkı olduğunu hatırlatmak istedik. “Öteki” dediğimizin yerine kendimizi koyabilmeyi, bizim gibi olmayı dışlamamayı, yok saymamayı, onu ille de bizim gibi olmaya zorlamamayı, aksine, ötekinin farklılığının yaşamımıza ayrı bir tat kattığını bir ilke olarak benimsemenin yaşama katacağı zenginlikleri, edebiyatın renkleriyle harmanlayarak sunmak istedik.

Renkler gibi hep ayrı ayrı, hep özgün ve hep “ben” olurken bir araya gelindiğinde gökkuşağı oluşturarak yaşama, yağmur sonrası güzelliğinin nasıl katılabileceğini örneklemek istedik.

İstedik... Yaşamdaki en küçük, en önemsiz gibi görünen her ayrıntının “yaşamın büyüklüğü”ne katkısını hep birlikte görelim, hissedelim, yaşayalım istedik.

Biz hayal ettik, yazdık, Can Çocuk yayımladı. Sıra sizde.

Aytül Akal

Ahmet Günbaş
Farkı Ne

Gerçek Sevgi

Bir kediciği var komşu teyzenin;
Bembeyaz, yumak yumak, tertemiz.
Gözünden bile sakınır onu;
Etini sütünü yığar önüne.
Düşmez üstüne açlığın gölgesi.

Yutkunur sokaktaki kediler,
Yiyecek kokusuna gelirler de
Zırnık koklatmaz onlara teyzemiz.
Üstelik kovalar, taşı elinde!

Anlayamadım gitti!
Kediciklerin farkı ne?

Ayla ınarođlu

Dört Duvar

Pencereli duvar, kırık camlarından biriyle derin bir soluk aldı. Gerine gerine:

“Işık, aydınlık ne güzel!” dedi. “Gün boyu içeriye, sizlere ışığı ve aydınlığı ben getiriyorum. Bir duvar için en önemli görev de budur işte.”

“Evet, evet, evet,” diye kıkırdayarak alaylı alaylı güldü kapılı duvar.

“Soğuk havayı da karı da yağmuru da sen getiriyorsun içeri. Kırık camlı bir penceren var diye bunca böbürlenmen doğru mu? Evet, benim kapımın menteşeleri de pek sağlam değil, gıcırdayıp duruyor. Ama sorarım size, ben olmasam nasıl girilir içeriye? En önce kapı gelir bir evde doğallıkla, yani ben.”

Ocaklı duvar uzun süre kısıp kısıp öksürdüktan sonra konuşabildi:

“Öyle, öyle,” dedi. “İkiniz de önemlisiniz, bundan kuşkum yok. Ama bir ev, yaşamak içindir. Eğer sorun yaşamaksa bir evi yaşatan ocaktır. Bunu bilmeniz gerekir.”

Kapılı ve pencereci duvar, ocaklı duvara döndüler.

Bütün duvarlar aynı yaşaydılar ama ocaklı duvar ötekilerden çok daha yaşlı gibiydi. Güçlkle soluk alır, öksürür, çevresiyle ilgilenmez görünürdü. Kendi halinde, ağırbaşlı bir tutumu vardı.

Evet, gerçek payı vardı ocaklı duvarın sözlerinde ama hiçbirini önceliği yitirmek istemiyordu. Böylece başladı tartışma.

Pencereci duvar, güneşle dostluğunu, ışığı, aydınlığı nasıl kulübenin içine taşıdığını; eskiden bu kulübede yaşayanlara ilerideki dağları, yamaçları, ormanı, küçük dereyi, göğü, yıldızları nasıl izleme olanağı sağladığını anlattı. Son söz olarak da:

“Ben kulübenin gözüyüm,” dedi, “göz de en önemli organdır.”

“Organlardan biridir,” diye düzeltti kapılı duvar. “Kapı kulübenin ağızıdır. Düşünsenize bir, gerekli bütün şeyler kapıdan girer, yaşantı kapıdan girer bir yapıya. Pencere gözse kapı da ağızıdır. Gözsüz yaşanabilir ama ağızsız asla.”

“Midesiz, ciğersiz, yüreksiz yaşanır mı?”

Bu ocaklı duvar da meğerse neymiş... Öksürüğüne tiksiriğine bakıp da tartışmaya katılamayacağını san-

mak ne büyük hataymış. İşte iki üç sözcükle tartışmanın ağırlık noktasını gene kendi üstüne çevirmişti.

Eh, ötekiler de alta kalmadı, kendi önemlerini inatla savunmayı sürdürdüler. Tartışma gittikçe kızışıyor, itişip kakışmaya dönüyordu. Bu gerginlikle duvarlar çatırdadı, parça parça sıvalar döküldü, birkaç tuğla daha düştü yere.

O sırada boş duvarın kahkahası çınladı yüzlerinde.

Sustular. Bir açıklama beklediler boş duvardan. Oysa o, sinirli sinirli gülmeyi sürdürüyordu. Dayanamadılar:

“Yeter!”

“Yeter ya!” diye haykırdı boş duvar. “Yeter sizin bu kendini beğenmişliğiniz, bu övünmeleriniz yeter! Bakıyorum siz üçünüz, sanki bütün kulübeyi siz üçünüz oluşturmuş gibi davranıyorsunuz. Üç duvarlı bir yapı, ne komik değil mi? Hangi duvarın daha önemli oluşu bile söz konusu olamaz böyle garip bir yapıda. Oysa bu yapı, bu kulübe dört duvarlı. Evet, tam dört tane duvarı var bu kulübenin.”

“Elbette dört duvarlı ama sen boş bir duvarsın, bomboş. Üstünde ne bir kapı ne bir pencere ne de bir gereksinimi giderecek herhangi bir şey var.”

“Ben bomboş bir duvarım. Katıksız, salt bir duvar. Duvar olmak için yapılmış bir duvar. Bir insanın yatağını önüne serip güvenle uyuyabileceği, sırtını güvenle dayayabileceği bir duvar. Hepinizden daha

çok duvar olan bir duvar. Hepinizden daha güçlü, daha sağlam.”

Sağlam?

Sağlamlıktan söz etmek aslında dördü için de gereksizdi. Yıllar önce belki. Ama şimdi tümü için de bir tek şey söylenebilirdi: Terk edilmiş kulübenin perişan duvarları.

Kulübenin, yeni ve sağlam olduğu zamanlar o kadar gerilerde kalmıştı ki dört duvar için de anımsamak gücü o günleri. Kimler açıp kapamıştı şu kapıyı, kimler girip çıkmıştı? Kimler bakmıştı şu pencereden? Ocağı kimler yakmış, kimler tencere kaynatmıştı üstünde? Kimler önünde oturup ısınmıştı? Kimler yaşamıştı, kimler kimler gelip geçmişti?

Ve yıllar boyu kar, güneş, fırtına, dolu, yağmur, dayanma gücünü sınırcasına dolanıp durmuştu çevresinde.

En son, o genç adam kulübede yaşarken akan çatıyı, kırık camları, çatlayan sıvaları onarırdı hiç değilse. Ve kuşkusuz duvarlar arasında böyle bir tartışma çıkmazdı. Çünkü o adamın yaşantısıyla yaşıyor, ondan güç alıyorlardı.

Ne var ki tartışma çıkmıştı bir kez. Bunca yıl dostluk ve sevgiyle yaşamış, fırtınalara birlikte göğüs germiş bu dört duvar, söylenmemiş, düşünülmemiş olması gereken sözleri söylemişlerdi, geri dönülmesi olanaksızdı.

Sonra sustular. Günlerce, aylarca, zamanı unutmuşçasına yıllarca sustular. Bu susuş onları daha da uzaklaştırdı birbirinden.

Oysa her biri, "Yeter artık bu sessizlik, unutalım olanları, barışalım artık!" diye seslenmek istiyordu için için. Ama gene de bu sözleri ötekilerden birinin söylemesini bekliyordu.

Şimdi, o fırtınalı günlerde birbirine güvenle dayanan omuzlar, sımsıkı sarılan eller gevşemişti. Yer yer çatlamış ve yıkılmaya başlamıştı duvarlar. Hiçbirinin ayakta duracak gücü kalmamıştı.

Sonunda o korkunç fırtınalı gün gelip çattı, şimşek, gök gürültüsü ve uğultularla; karşı koymak olanaksızdı. Gene de direndiler tek tek. Tek tek inatla karşı koydular rüzgârın gücüne.

Son anda, güçleri tükendiğinde, dik durabilmek için birbirlerine tutunmak, sarılmak istediler korkuyla. Ne yazık ki geç kalmışlardı...

Fırtına dindiğinde, eski kulübeden geriye bir tuğla yığını kalmıştı yalnızca. Artık ne kapılı duvar vardı ne ocaklı duvar. Ne boş duvar kendi önemini savunabilirdi ne de pencereci duvar söz edebilirdi güneşle dostluğundan.

Fırtınadan sonra gelen sessiz yağmurla ağladı tüm tuğlalar, utanç ve pişmanlıkla.

Sonra kış geldi. Zaman zaman kar yağdı utançlarını örtmek için. Daha sonra da bahar... Tüm güzelliği ve umutlarla...

Umut sözcüğü bile anlamını yitirmiş olmalıydı yıkık duvarlar için. Anlamını yitirmiş olmalıydı ki o yıllar önce barındırdıkları genç adamın çıkageldiğini görünce inanamadılar gözlerine. Ama "o"ydu. Artık genç bir adam değildi; oldukça yaşlanmıştı ama oydu. O olmasa böyle, bunca üzüntü duyar mıydı? Üzgündü adam gerçekten. Durdu, yıkıntıya baktı uzun uzun. Çevresinde bir iki dolaştı, düşündü.

Sonrası bir bayramdı, bir mutluluktı.

Adam günlerce, haftalarca çalıştı. Sağlam tuğlaları ayırdı bir bir. Dereden kum, su; kasabadan bir yığın araç, kereste ve çimento taşıdı. Yaşlanmıştı ama hâlâ güçlüydü, durmadan çalışıyordu. Günün birinde bitirdi yapıyı, hiçbir eksiği kalmamacasına.

Bütün tuğlalar öylesine sımsıkı kucaklaşmışlardı ki artık hiçbir fırtına yerinden oynatamazdı bir tek tuğlayı bile. Pencereci duvar, ocaklı duvar, kapılı duvar ve boş duvar karışmış, bir bütün olmuş, yeniden bir yapı oluşturmuşlardı. Tuğla tuğlaya, taş taşta kenetlendiler o akşam, ayrılmamacasına.

Güneş batarken yaşlı adam kapıyı açtı, girdi kulübesine.

Ocağı yaktı.

Pencerenin önüne gitti sonra, kızaran gökyüzüne baktı, derin bir soluk aldı.

Boş duvarın önündeki kerevete serdi yatağını, yattı.

Yorgundu, bitkindi. Hemen uyudu.

Gecenin karanlığında ocağın ışığı aydınlattı yüzünü. Duvarlar bu yüzde mutluluğu gördüler; sonra da iri, nasırlı, çatlamış, yıpranmış, yorgun ellerini adamın...

YOL BOYUNCA RENKLER

“*Yol Boyunca Renkler* ile çocuklarımıza, farklılıkların zenginliğini örneklemek ve kendimizden farklı olanın da aynen bizim gibi Dünya gezegeninin üzerinde var olmaya hakkı olduğunu hatırlatmak istedik. ‘Öteki’ dediğimizin yerine kendimizi koyabilmeyi, bizim gibi olmayı dışlamamayı, yok saymamayı, onu ille de bizim gibi olmaya zorlamamayı, aksine, ötekinin farklılığının yaşamımıza ayrı bir tat kattığını bir ilke olarak benimsemenin yaşama katacağı zenginlikleri, edebiyatın renkleriyle harmanlayarak sunmak istedik.”

Aytül Akal